

Ocjena uspješnosti poslovanja Poduzeća Adriatic Croatia Inetrnational Club (ACI d.d.)na temelju analize financijskih izvještaja

---

Muha, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:298233>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-12-06**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Marija Muha

OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB (ACI d. d.) NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Završni rad

Gospić, 2015.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Poslovni odjel

Stručni studij Ekonomika poduzetništva

OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB (ACI d. d.) NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Završni rad

MENTOR

Ivana Arbanas, dipl. oec.

STUDENT

Marija Muha

MBS: 2962000521/12

Gospić, srpanj 2015.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Poslovni odjel

Gospić, 29. svibnja 2015.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku **Mariji Muha**, MBS: 2962000521/12, studentu stručnog studija Ekonomika poduzetništva izdaje se tema završnog rada pod nazivom

OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB (ACI d. d.) NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Sadržaj zadatka:

1. UVOD
2. POJAM I SVRHA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
3. ZAKONSKI OKVIR SASTAVLJANJA I KORISNICI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
4. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I NJHOVA ULOGA U OCJENI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA
5. INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
6. POKAZATELJI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
7. KARAKTERISTIKE I POSLOVANJE PODUZEĆA ACI d. d.
8. ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. U RAZDOBLJU OD 2010. DO 2015. GODINE
9. OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
10. ZAKLJUČAK
LITERATURA

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: Ivana Arbanas, dipl. oec.

zadano: 29. svibnja 2015.,

(potpis)

Pročelnik odjela: mr. sc. Tomislav Župić, viši predavač

predati do: 30. rujna 2015.,

(potpis)

Student: Marija Muha

primila zadatak: 29. svibnja 2015.,

(potpis)

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom **Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća Adriatic Croatia International Club (ACI d. d.) na temelju analize financijskih izvještaja** izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Ivane Arbanas, dipl. oec.

Ime i prezime

Marija Mladica

(potpis studenta)

SAŽETAK

Za analizu i donošenje zaključka o uspješnosti poslovanja određenog poduzeća potrebna je odgovarajuća informacijska podloga. Značajan dio informacija koji je neophodno potreban za tu svrhu nastaje u računovodstvu i zapisan je u financijskim izvještajima. Financijski izvještaji su završna faza računovodstvenog procesiranja podataka i temeljni izvor računovodstvenih informacija. Osnovni cilj financijskog izvještavanja je informirati zainteresirane korisnike financijskih izvještaja o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća. Pravodobno i kvalitetno informirati korisnike financijskih izvještaja znači prezentirati im sve pouzdane računovodstvene podatke u prepoznatljivom obliku i razumljivom sadržaju. Sva veća poduzeća imaju obvezu objaviti financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama kao i godišnje izvješće. Godišnje izvješće treba objektivno prikazati razvoj, ostvarene poslovne rezultate poduzetnika, glavne rizike poslovanja i financijski položaj poduzetnika te osigurati i ostale informacije koje su važne za ocjenu uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća. Prema Zakonu o računovodstvu, članak 18. stavak 5., godišnje izvješće čuva se jedanaest godina. Godišnje izvješće značajan je izvor računovodstvenih informacija potrebnih u analiziranju poslovnih rezultata, poslovnom planiranju i odlučivanju. Važno je naglasiti da temeljni financijski izvještaji ne daju dovoljno informacija kojima se može utvrditi i objektivno ocijeniti uspješnost poslovanja poduzeća. Za donošenje optimalnih poslovnih odluka sa svrhom ostvarivanja što boljih poslovnih rezultata potrebno je analizirati i pokazatelje uspješnosti poslovanja određenog poduzeća. Kada se dobro obrade, prezentiraju i analiziraju informacije iz financijskih izvještaja te se analizira i uspješnost poslovanja poduzeća pomoću pokazatelja analize financijskih izvještaja dobivamo zaokruženu cjelinu informacija koje služe poduzeću kao i zainteresiranim korisnicima za ocjenu uspješnosti poslovanja poduzeća, planiranje poslovanja u budućnosti i uspješno poslovno djelovanje. Sve navedeno uzeto je u obzir, analizirano i primijenjeno pri analizi financijskih izvještaja poduzeća Adriatic Croatia International Club (ACI d. d.) za razdoblje od 2010. do 2015., s ciljem ocjene uspješnosti njegova poslovanja.

Ključne riječi: financijski izvještaji, uspješnost poslovanja, poduzeće, analiza financijskih izvještaja, pokazatelji uspješnosti poslovanja.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Problem i predmet rada	1
1.2. Svrha i cilj rada.....	1
1.3. Struktura završnog rada	1
2. POJAM I SVRHA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA I ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	3
3. ZAKONSKI OKVIR SASTAVLJANJA I KORISNICI FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	4
3.1. Zakonski okvir sastavljanja financijskih izvještaja	4
3.2. Zakon o računovodstvu	4
3.3. Korisnici financijskih izvještaja	7
4. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I NJIHOVA ULOGA U OCJENI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA	9
4.1. Razmatranje financijskog položaja na temelju bilance	9
4.2. Razmatranje uspješnosti poslovanja na temelju računa dobiti i gubitka	10
4.3. Izvještaj o novčanom toku.....	11
4.4. Izvještaj o promjenama glavnice	13
4.5. Bilješke uz financijske izvještaje	13
5. INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	14
6. POKAZATELJI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	15
6.1. Osnovne skupine financijskih pokazatelja.....	15
6.2. Karakteristike osnovnih financijskih pokazatelja.....	17
6.2.1. Pokazatelji aktivnosti	17
6.2.2. Pokazatelji ekonomičnosti	18
6.2.3. Pokazatelji profitabilnosti.....	19
6.2.4. Pokazatelji investiranja.....	20
7. KARAKTERISTIKE I POSLOVANJE PODUZEĆA ACI d. d.....	21
7.2. ACI d. d.	21
7.3. Podaci o poslovanju ACI d. d.....	23
8. ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. U RAZDOBLJU OD 2010. DO 2015. GODINE	30
8.1. Horizontalna analiza	30
8.2. Vertikalna analiza.....	35
8.3. Analiza pomoću pokazatelja	38
9. OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. NA TEMELJU ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	43
LITERATURA	47
POPIS KRATICA.....	48
POPIS TABLICA	49
POPIS SLIKA	50

1. UVOD

Tema završnog rada je ocijeniti uspješnost poslovanja poduzeća Adriatic Croatia International Club (ACI d. d.) na temelju analize financijskih izvještaja.

1.1. Problem i predmet rada

Kao što je već svima poznato u zadnjih nekoliko godina u Republici Hrvatskoj je značajno smanjen broj poduzeća. Mnoga poduzeća su propala, a neka su morala smanjiti obujam poslovanja i provesti restrukturiranje kako bi što prije i što lakše prebrodila gospodarsku krizu. Analiza financijskih izvještaja treba postati sve važnija u procesu upravljanja poduzećima, jer pomoću financijskih izvještaja poduzeća mogu uvidjeti svoje nedostatke, vidjeti koje su im prednosti kako bi ih u sljedećoj poslovnoj godini što bolje iskoristila. Zbog svega navedenog važno je da poduzeće redovito provodi analizu financijskih izvještaja i rezultate iste koristi pri planiranju poslovanja i poslovnom odlučivanju.

1.2. Svrha i cilj rada

Svrha završnog rada je ukazati na važnost analiziranja informacija prikazanih u financijskim izvještajima, kako bi poduzeća što bolje poslovala, a time bi se povećao bruto domaći proizvod (BDP), poboljšala gospodarska slika cjelokupne zemlje te povećala zaposlenost. Sve navedeno posebno je važno mladim ljudima koji će konkurirati na tržištu rada, koji upravo završavaju obrazovanje i prioritetni cilj im je zapošljavanje.

Cilj završnog rada je primjenom osnovnih instrumenta i postupaka analize financijskih izvještaja te analizom financijskih pokazatelja analizirati uspješnost poslovanja poduzeća Adriatic Croatia International Club (ACI d. d.), da bi se prikazala korisnosti ovog alata pri upravljanju poduzećem i ocjeni uspješnosti poslovanja poslovnih subjekata i poslovnih partnera.

1.3. Struktura završnog rada

Završni rad se sastoji od deset poglavlja.

U **Uvodu** su prikazani problem i predmet završnog rada, svrha i ciljevi te struktura rada.

U drugom dijelu rada, s naslovom **Pojam i svrha financijskih izvještaja i analize financijskih izvještaja**, definiran je pojam financijskih izvještaja i analize financijskih izvještaja te njihova svrha, načini i mogućnosti korištenja u poslovanju.

Treći dio nosi naslov **Zakonski okvir sastavljanja i korisnici financijskih izvještaja**. U ovom dijelu je navedena zakonska regulativa i ostali propisi vezani uz sastavljanje, objavu i prezentiranje financijskih izvještaja te analizirana važnost pojedinih pokazatelja i računovodstvenih informacija za određene korisnike analize financijskih izvještaja.

U četvrtom dijelu, **Temeljni financijski izvještaji i njihova uloga u ocjeni uspješnosti poslovanja poduzeća**, navedeni su financijski izvještaji koje su obvezani sastavljati poduzetnici u Republici Hrvatskoj, opisane su njihove osnovne značajke i računovodstvene informacije koje pružaju pri analizi i ocjeni uspješnosti poslovanja poduzeća.

U petom poglavlju, **Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja**, objašnjeni su postupci pri provođenju horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja te analize putem pokazatelja uspješnosti poslovanja.

Šesto poglavlje, s naslovom **Pokazatelji analize financijskih izvještaja**, obrađuje pojam pokazatelja aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja i njihove poželjne vrijednost koje poduzeće treba ostvariti u poslovanju.

U sedmom poglavlju, s naslovom **Karakteristike i poslovanje poduzeća ACI d. d.**, prikazana je djelatnost te financijski i ostali pokazatelji poslovanja poduzeća ACI d. d.

U osmom poglavlju, **Analiza uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2015. godine**, provedena je horizontalna, vertikalna i analiza pomoću pokazatelja na financijskim izvještajima ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. i analizirani su ostvareni poslovni rezultati.

Deveto poglavlje **Ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. na temelju analize financijskih izvještaja** prikazuje zaključke svih provedenih analiza i konačni zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2015.

Deseto poglavlje je **Zaključak**. Ono je sinteza svih analiza, spoznaja i zaključaka do kojih se došlo pišući rad i provođenjem analiza o uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d.

2. POJAM I SVRHA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Obično se ističe da računovodstvo nije samo sebi svrhom već da mora zadovoljiti informacijske potrebe različitih korisnika, tj. očekivanja različitih interesnih grupa. Drugačije rečeno, računovodstvo mora osigurati korisnicima različite informacije koje su im potrebne za različite namjene i u tom se kontekstu može reći da je računovodstvo „poslovni jezik“. Da bi računovodstvo doista bilo poslovni jezik u pravom smislu te riječi, financijske izvještaje potrebno je prilagoditi potrebama korisnika. Pri tome je vrlo značajna uloga analize financijskih izvještaja čija temeljna zadaća je omogućavanje razumijevanja financijskih izvještaja ili preciznije rečeno, razumijevanje poslovanja koje je zapisano u analiziranim financijskim izvještajima. U tom kontekstu, potrebno je istaknuti da se za analizu financijskih izvještaja često puta ističe kako ona omogućava „čitanje“ financijskih izvještaja različitim korisnicima (Abramović i dr. 2008: 619).

U kontekstu opstanka poduzeća u uvjetima tržišnog okruženja, pretpostavlja se upravljanje poslovanjem i razvojem. Pri tome se uočava značenje analize poslovanja poduzeća koja „proizvodi“ informacije potrebne za upravljanje. U cjelovitoj analizi teži se ka cjelovitom obuhvatu svih relativnih podataka i informacija, bilo da se radi o vrijednosnim (novčanim) ili količinskim (naturalnim) podacima i/ili informacijama. Suprotno tome, analiza financijskih izvještaja ponajprije je orijentirana na vrijednosne ili novčane podatke i/ili informacije. Analiza financijskih izvještaja teži i ka pogledu u budućnost i naglašavanju onih aspekata poslovanja koji su kritični za preživljavanje, a to su, prije svega, sigurnost i uspješnost (efikasnost) poslovanja. Važnost analize financijskih izvještaja razmatra se u prvom redu s aspekta upravljanja poslovanjem i razvojem poduzeća. Ona prethodi procesu upravljanja, ili preciznije rečeno, prethodi procesu planiranja koji čini sastavni dio upravljanja. Analiza financijskih izvještaja, dakle, stvara informacijsku podlogu za potrebe upravljanja, tj. odlučivanja. Međutim, potrebno je voditi računa o tome da je pristup analize financijskih izvještaja problematici odlučivanja parcijalan pristup, koji, iako obuhvaća vrlo bitne elemente za donošenje poslovne odluke, ipak ne obuhvaća cjelinu. Uočeni nedostatak analize financijskih izvještaja kao preduvjet procesa upravljanja ne eliminira tu analizu iz pripreme informacija za potrebe upravljanja, ali prilikom prosuđivanja njezina značenja potrebno je voditi računa o tom ograničenju (Abramović i dr. 2008: 619).

3. ZAKONSKI OKVIR SASTAVLJANJA I KORISNICI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Poduzeća svoje poslovne odluke donose na temelju podataka prikazanih u financijskim izvještajima. Podatci koji se nalaze u financijskim izvještajima pokazuju stanje ukupne imovine i obveza tj. stanje ukupne aktive i pasive, prihode, rashode, dobit/gubitak i ostale podatke koji su potrebni poduzeću da donese svoju poslovnu odluku. Financijski izvještaji također su osnova za analizu poslovanja koja ima zadaću utvrditi uspješnost poslovanja određenog poduzeća na temelju koje poduzeće planira buduće poslovne poteze, poslovni partneri poduzeća odlučuju o poslovnoj suradnji, ulagači o ulaganju ili povlačenju ulaganja iz poduzeća.

3.1. Zakonski okvir sastavljanja financijskih izvještaja

Zakon koji uređuje odnose financijskog računovodstva u Hrvatskoj je Zakon o računovodstvu. Uz Zakon o računovodstvu odnosi se reguliraju i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI).

3.2. Zakon o računovodstvu

Zakonom o računovodstvu uređuje se računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjih izvještaja, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih izvještaja, te obavljanje nadzora. (Hrvatski sabor, Zakon. hr, <http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>, 25. 5. 2015.)

U završnom radu poseban značaj stavljen je na poduzetnike te je zato važno odmah istaknuti kako se prema Zakonu o računovodstvu klasifikaciju poduzetnici u Republici Hrvatskoj.

Poduzetnici u smislu ovog Zakona razvrstavaju se na male, srednje i velike ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji, prema sljedećim uvjetima:

- iznos ukupne aktive
- iznos prihoda
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Mali poduzetnici su oni koji ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:

- ukupna aktiva 32.500.000,00 kuna
- prihod 65.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50.

Srednji poduzetnici su oni koji prelaze dva od prethodno navedenih uvjeta ali ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:

- ukupna aktiva 130.000.000,00 kuna
- prihod 260.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250.

Veliki poduzetnici su oni koji prelaze dva uvjeta iz prethodno nabrojanih uvjeta.

Osim poduzetnika koji prelaze nabrojane uvjete, veliku poduzetnici u smislu ovog Zakona su:

- banke
- štedne banke
- stambene štedionice
- institucije za elektronički novac
- društva za osiguranje
- leasing društva
- pravne osobe koje obavljaju djelatnost faktoringa
- druga društva definirana promatranim Zakonom. (Hrvatski sabor, Zakon.hr, (<http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>, 1. 6. 2015.)).

Sukladno promatranom Zakonu definirani su i standardi koji se primjenjuju pri sastavljanju financijskih izvještaja. Riječ je o Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

Poduzetnik je dužan sastavljati godišnje financijske izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan Zakonom o računovodstvu i na temelju njega donesenim propisima. Iznimno poduzetnici čije je obavljanje poslova određeno posebnim propisima i na temelju kojih je tijelo ovlašteno za obavljanje nadzora njihovog poslovanja propisalo sadržaj i strukturu godišnjih financijskih izvještaja, dužni su sastavljati godišnje financijske izvještaje sukladno Zakonu i tim propisima.

Godišnje financijske izvještaje čine:

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom tijeku
- Izvještaj o promjenama glavnice (kapitala)
- Bilješke uz financijske izvještaje

Godišnji financijski izvještaji moraju pružiti istinit i objektivan prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika. Isti se sastavljaju za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj godini. Poduzetnik je dužan sastaviti financijsko izvješće i u slučaju statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad poduzetnikom i to sa stanjem na dan koji prethodi danu upisa statusne promjene, danu otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije. (Hrvatski sabor, Zakon. hr, <http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>, 1. 6. 2015.)

3.3. Korisnici financijskih izvještaja

Slika 1: Korisnici financijskih izvještaja i ostalih računovodstvenih informacija

Izvor: Belak, Vinko (2002), *Osnove profesionalnog računovodstva*, Veleučilište u Splitu, Split, str. 37.

Među korisnicima financijskih izvještaja nalaze se i sadašnji i potencijalni ulagači (investitori), zaposlenici, dobavljači i ostali vjerovnici, kupci, vlade i njihove agencije te javnost. Oni koriste financijske izvještaje kako bi zadovoljili svoje različite potrebe za informacijama. Te potrebe uključuju sljedeće:

a) *Ulagачi (investitori)*. Ulagачi rizičnog kapitala i njihovi savjetnici zabrinuti su zbog rizika koji mu je svojstven te prihodima od tih ulaganja. Oni trebaju informacije da im pomogne ustanoviti bi li trebali kupiti, držati ili prodati. Dioničari su također zainteresirani za informaciju koja im omogućuje procijeniti sposobnost poduzeća da isplati dividende.

b) *Zaposlenici*. Zaposlenici i njihove predstavničke grupe zainteresirani su za informaciju koja im omogućuje procjenu sposobnosti poduzeća da osigura nagrađivanje, mirovinska prava i mogućnosti zapošljavanja.

c) *Zajmodavci*. Zajmodavci su zainteresirani za informaciju koja im omogućuje da odrede hoće li njihovi zajmovi, i kamate koje idu uz njih, biti pravodobno plaćeni.

d) *Dobavljači i ostali vjerovnici.* Dobavljači i ostali vjerovnici zainteresirani su za informaciju koja im omogućuje da odrede hoće li iznosi koji im se duguju biti pravodobno plaćeni. Vjerovnici su zainteresirani za poslovanje poduzeća, vjerojatno za kraće razdoblje nego zajmodavci, osim ako su kontinuirano upućeni za poduzeće kao njihovog glavnog kupca.

e) *Kupci.* Kupci su zainteresirani za informacije o nastavku poslovanja poduzeća, posebice kad imaju dugoročne poslovne odnose s njim ili su ovisni o tom poduzeću.

f) *Vlade i njihove agencije.* Vlade i njihove agencije zainteresirani su za alokaciju resursa i stoga za aktivnost poduzeća. Oni također zahtijevaju informaciju u svrhu reguliranja aktivnosti poduzeća, određivanja poreznih politika te kao osnovicu za statistiku nacionalnog dohotka i sličnih statistika.

g) *Javnost.* Poduzeća utječu na pojedince u javnosti na različite načine. Poduzeća, primjerice, mogu značajno pridonijeti lokalnoj provedbi na mnogo načina, uključujući zapošljavanje većeg broja ljudi te brigu nad lokalnim opskrbljivačima. Financijska izvješća mogu pomoći javnosti pružajući joj informaciju o trendovima i prosperitetu poduzeća te o rasponu njegovih aktivnosti (okvir MRS, t.9.). (Belak 2002: 36–37).

4. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I NJIHOVA ULOGA U OCJENI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA

Kao što je već rečeno financijski izvještaji su završna faza računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacijama. Cilj financijskog izvještavanja je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća kao i uspješnosti poslovanja. (Žager, Žager 1999: 33)

4.1. Razmatranje financijskog položaja na temelju bilance

Bilanca prikazuje imovinu kojom poduzeće raspolaže i obveze prema izvorima (obveze i kapital) u određenom trenutku. Ona predstavlja dvostruki prikaz imovine, jednom prema pojavnom obliku i drugi put prema porijeklu, odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine.

Imovina poduzeća se računovodstvenim rječnikom naziva još i aktiva, a izvori te imovine pasiva. Bilanca, dakle ima dva dijela – aktivu i pasivu, na osnovi kojih se utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj poduzeća. U razmatranju financijskog položaja posebno je bitna struktura imovine, struktura obveza i kapitala, kao i njihova međusobna povezanost i uvjetovanost. Stoga, bilanca, mora dati odgovore na sljedeća pitanja: (Žager, Žager 1999: 34, prema E. G. Flamholtz-M. A. Daimond-D. T. Flamholtz, Financial Accounting, p. 157).

1. Kakva je financijska snaga poduzeća?
2. Kakva je likvidnost?
3. Hoće li poduzeće moći podmiriti kratkoročne obveze?
4. Kakva je horizontalna financijska struktura, tj. u kojem je omjeru imovina financirana iz vlastitih i tuđih izvora?
5. Kakav je položaj promatranog poduzeća u odnosu na poduzeća slične djelatnosti?

U skladu s navedenim može se zaključiti da je bilanca osnovna podloga za analizu financijskog položaja, za utvrđivanje slabosti i nedostataka u poslovanju, kao i za predviđanje budućeg poslovanja.

Kao što je prethodno navedeno pod bilancom se podrazumijeva sistematizirani pregled stanja imovine, obveza i kapitala na određeni dan. Iz tog određenja proizlazi i osnovni elementi bilanci, a to su:

- a) imovina
- b) obveze i
- c) kapital.

U razmatranje financijskog položaja posebno važnu ulogu imaju veze i međudodnosi koji postoje između osnovnih elemenata bilance. Pri tome je posebno važna struktura imovine, obveza i kapitala, kao i međusobna povezanost i uvjetovanost pojedinih dijelova imovine i izvora imovine. To znači da je kvalitetnu ocjenu financijskog položaja nužno poznavati osnovne oblike imovine kao i osnovne elemente izvora te imovine (Žager, Žager 1999: 35).

4.2. Razmatranje uspješnosti poslovanja na temelju računa dobiti i gubitka

Uspješnost poslovanja uobičajeno se definira kao sposobnost ostvarivanja određenih ciljeva. Ciljevi poslovanja mogu biti različiti, a to znači da i uspješnost poslovanja zavisi od postavljenih kriterija, tj. definiranih ciljeva. Najčešći cilj je profitabilnost poslovanja. Je li to ostvaren i u kojoj mjeri vidi se iz izvještaja koji se zove račun dobiti i gubitka. Za razliku od bilance koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju. Osnovni kategorijalni elementi ovog izvještaja jesu prihodi, rashodi i njihova razlika dobit ili gubitak. (Žager, Žager 44.)

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza i to onog dijela koji će kasnije imati utjecaja na promjene u visini (povećanje) kapitala. Do povećanja imovine ili smanjena obveza dolazi iz raznih razloga. Neki se pritom pojavljuju češće, redovito, a neki sporadično. Najčešći prihodi vezani su uz realizaciju poslovnih učinaka, tj. proizvoda i usluga. Možemo reći da su prihodi prodajne vrijednosti poslovnih učinaka kao i svi drugi oblici dobivenih naknada te drugi oblici povećanja imovine ili smanjenja obveza koji kao krajnji efekt donose povećanje financijskog rezultata. Ovisno o tome nastaju li redovito u poslovanju ili se javljaju samo povremeno, prihodi se dijele na redovite i izvanredne. (Žager, Žager 1999: 47)

Rashodi čine negativnu komponentu financijskog rezultata. Nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenje imovine ili povećanja obveza. Nasuprot prihodima imaju utjecaja na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. Vrijednost rashoda čine vrijednosti koje su morale biti utrošene u poslovnom procesu (sirovine, materijali, strojevi, energija, ...) koje su neophodne u stvaranju poslovnih učinaka. Vrijednost poslovnih učinaka, proizvoda i usluga, izražena je u iznosu troškova koji su nastali u vezi sa stvaranjem tih učinaka. Ukoliko su prihodi veći od rashoda, iskazujemo dobit, i obrnuto, ukoliko su prihodi manji od rashoda, iskazujemo gubitak. Pored tih, najčešćih rashoda, u poslovanju poduzeća pojavljuju se i neki drugi neredoviti rashodi pa se analogno prihodima ukupni rashodi raščlanjuju i u izvještajima prikazuju kao redovni i izvanredni. (Žager, Žager 1999: 48)

4.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku sastavni je dio temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje izvore pribavljanja kao i način upotrebe novca. Kao što je poznato, novac je važna ekonomska kategorija i vrlo važan čimbenik u poslovanju svakog poduzeća. Za novac se kupuju sirovine, strojevi, podmiruju se obveze, za novac se također prodaju gotovi proizvodi, roba i sve se vrti oko novca. Stoga nije ni čudo da vlasnik poduzeća pa i ostale korisnike zanima odakle sve u poduzeće stiže novac i u koje svrhe se troši. Iz tih razloga potrebno je sastavljati izvještaj koji govori o izvorima i upotrebi novca i koji omogućuje utvrđivanje viška raspoloživih ili čak nedostatnih sredstava. Upravo izvještaj o novčanom toku daje takve informacije i u interakciji s ostalim izvještajima daje pravu sliku „zdravstvenog stanja“ poduzeća (Žager, Žager 1999: 56).

Da bi se došlo do informacije o tome koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz redovnih, osnovnih aktivnosti i je li to dovoljno za normalno poslovanje, tj. za podmirenje redovnih obveza, aktivnosti poduzeća, primici i izdaci novca selektiraju se i u izvještaju prikazuju kao primici i izdaci novca iz:

- a) poslovne aktivnosti
- b) investicijske aktivnosti
- c) financijske aktivnosti

Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnovi imaju najveći utjecaj na financijski rezultat poduzeća, dobit ili gubitak. Najčešći primjeri novčanih primitaka i izdataka iz poslovnih aktivnosti jesu:

- novčani primici po osnovi prodaje robe ili pružanja usluga
- novčani primici od provizija, naknada
- novčani primici od osiguravajućeg društva
- novčani izdaci dobavljačima za isporučenu robu ili usluge
- novčani izdaci zaposlenima i za račune zaposlenih
- novčani izdaci vezani uz porez na dobit i dr.

Investicijske aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini. Dugotrajnu imovinu čine četiri osnovne podskupine, a to su: nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina te potraživanja čiji je rok dospijeca duži od 1 godine. Iz toga proizlazi da se kao primici i izdaci novca po osnovi investicijske aktivnosti mogu pojaviti:

- novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja ili opreme
- novčani primici od povrata danih kredita
- novčani primici od prodaje dionica ili obveznica
- novčani izdaci vezani za kupovinu nekretnina, postrojenja i opreme
- novčani izdaci za dane kredite drugima
- novčani izdaci za kupovinu dugoročnih vrijednosnih papira.

Financijske aktivnosti jesu aktivnosti vezane uz financiranje poslovanja. Obuhvaćaju promjene vezane uz iznos, odnosno strukturu obveza i kapitala. Kao najčešće transakcije po osnovi financijskih aktivnosti javljaju se:

- novčani primici od emisije dionica
- novčani primici od emisije obveznica i drugih vrijednosnih papira
- novčani primici od primljenih kredita
- novčani izdaci za otkup vlastitih dionica
- novčani izdaci za dividende, kamate i sl.
- novčani izdaci po osnovi otplate kredita itd. (Žager, Žager).

4.4. Izvještaj o promjenama glavnice

Promjene u glavnici (kapitalu) koje su se dogodile između dva datuma bilance, najčešće između tekuće i prethodne godine, ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala koje se dogodi u toku promatranog razdoblja. Ovaj izvještaj pokazuje promjene koje su nastale na svim dijelovima kapitala. Dakle, ne prikazuju se samo promjene kapitala s naslova uplate vlasnika i zarade od poslovanja nego sve promjene gospodarskih aktivnosti koje povećavaju ili smanjuju kapital. Dakako da podaci o povećanju ili smanjenju kapitala analitički prikazani čine kvalitetne informacije vlasnicima odnosno ulagačima kao i ostalim korisnicima. Naime, promjene u kapitalu mogu biti višestruke, ali kvaliteta tih promjena nije ista. Promjene u glavnici je noviji financijski izvještaj opće namjene koji čini cjeloviti set izvještaja, a u skladu je s Međunarodnim računovodstvenim standardima i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. (Abramović i dr. 2008: 63)

4.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o promjenama glavnice i izvještaj o novčanom toku čine skup temeljnih financijskih izvještaja. Pored četiri osnovna izvještaja, koji se prezentiraju u sklopu godišnjeg izvještaja postoji niz dodatnih, popratnih iskaza. Jedan od njih su i bilješke uz financijske izvještaje. Komplementarne su s bilancom, računom dobiti i gubitka i izvještajem o novčanom toku jer sadrže informacije koje dodatno pojašnjavaju vrijednost i prirodu nekih pozicija u tim izvještajima. Tako npr. u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom prouzročenih efekata, pregled obveza s rokom dospjeća dužim od 5 godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama itd., jednom riječju, bilješke trebaju sadržavati sve one informacije koje se ne vide direktno iz temeljnih izvještaja a neophodne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja. Sastavljanje i prezentiranje dodatnih informacija u formi bilješki pridonosi kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija. (Žager, Žager 1999: 61)

5. INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Pri analiziranju financijskih izvještaja možemo primijeniti niz različitih instrumenata i postupaka analize. Financijska analiza se temelji na raščlanjivanju i uspoređivanju podataka iz financijskih izvještaja.

Kao podloga za provedbu horizontalne analize služe komparativni financijski izvještaji i oni se mogu razmatrati u kontekstu uspoređivanja. Horizontalnom analizom nastoji se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Na temelju toga prosuđuje se kakva je uspješnost i sigurnost poslovanja promatranog poduzeća.

Suprotno komparativnim financijskim izvještajima, strukturni financijski izvještaji služe za provedbu vertikalne analize te se mogu razmatrati u kontekstu raščlanjivanja. Vertikalna analiza se provodi da bi se dobio uvid u strukturu financijskih izvještaja.

Problematika analize financijskih izvještaja pomoću horizontalne i vertikalne analize je u tome što ne omogućuju potpunu analizu uspješnosti i sigurnosti poslovanja određenog poduzeća. U tom kontekstu najvažniji su pokazatelji analize financijskih izvještaja, obično se govori o pojedinačnim pokazateljima, skupinama pokazatelja, sustavnim pokazateljima i zbrojnim ili sintetičkim pokazateljima. (Gulin i dr. 2012: 345)

U suvremenim uvjetima poslovanja, osim prethodno navedenih temeljnih pokazatelja koji se temelje najviše na bilanci i računu dobiti i gubitka, u analitičkim postupcima potrebno je koristiti i analizu financijskih pokazatelja koji se temelje na novčanom toku. Pokazatelji izračunati na temelju novčanog toka poseban značaj dobivaju u vrijeme krize, tj. u uvjetima opće nelikvidnosti gospodarstva. Tada je potrebno posebno voditi brigu o razlici prihoda i rashoda s jedne strane i novčanih tokova s druge strane. Na primjer, poduzeće može ostvariti dobit u značajnom iznosu, ali to ne mora istovremeno značiti da promatrano poduzeće raspolaže dovoljnom količinom novca koji je potreban za plaćanje različitih obveza, i obrnuto, kako gubitak znači da poduzeće nema novaca. Prethodno navedeno potvrđuje potrebu da se temeljne pokazatelje koji proizlaze iz bilance te računa dobiti i gubitka analiziraju u korelaciji s izvještajem o novčanom toku i pokazateljima koji proizlaze iz novčanog toga.

Horizontalna i vertikalna analiza te analiza pomoću pokazatelja uspješnosti bit će detaljnije objašnjena u nastavku rada.

6. POKAZATELJI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

6.1. Osnovne skupine financijskih pokazatelja

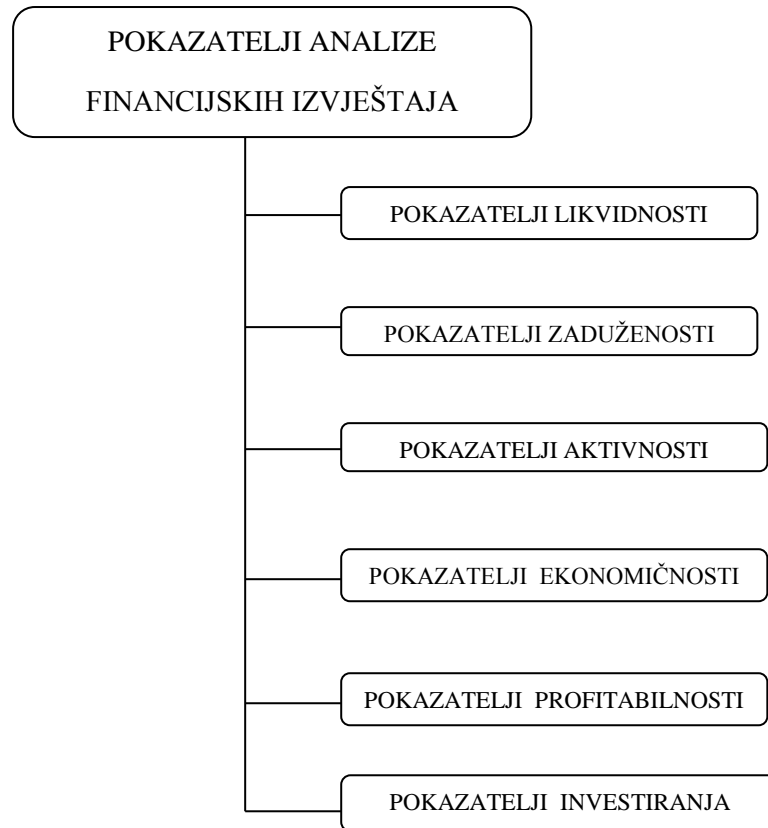
Pokazatelj je racionalan ili odnosi broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom. Sasvim je jasno da nema smisla dovoditi u vezu bilo koje dvije ekonomske veličine i u tom kontekstu može se govoriti o preduvjetima ispravnosti pokazatelja. Financijski pokazatelji, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti u dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutra određenog razdoblja (najčešće godinu dana) i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti, a druga se odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku.

Razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:

1. **Pokazatelji likvidnosti** koji mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze.
2. **Pokazatelji zaduženosti** koji mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava.
3. **Pokazatelji aktivnosti** koji mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse.
4. **Pokazatelji ekonomičnosti** koji mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.
5. **Pokazatelji profitabilnosti** koji mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelatnošću.
6. **Pokazatelji investiranja** koji mjere uspješnost ulaganja u obične dionice.

Radi bolje preglednosti navedene temeljne skupine pokazatelja koji se zanimaju, prije svega, na analizi bilance i računa dobiti i gubitka prikazane su na slici 2.

Slika 2. Temeljne skupine pokazatelja analize financijskih izvještaja

Izvor: Obrada autora prema Žager, Žager 1999: 173

Sasvim općenito rečeno, dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija – kriteriji sigurnosti (likvidnost, financijska stabilnost i zaduženost) i kriteriji uspješnosti, tj. efikasnosti (profitabilnost, tj. rentabilnost). U tom kontekstu pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja. Pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja zapravo su pokazatelji uspješnosti (efikasnosti) poslovanja. Nasuprot tome, pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti. (Žager, Žager 1999: 171– 173)

6.2. Karakteristike osnovnih financijskih pokazatelja

6.2.1. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti, koji se još nazivaju i koeficijenti obrta, računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Ovi pokazatelji upućuju na brzinu obrta imovine u poslovnom procesu. Ako izračunamo koeficijent obrta, tada možemo izračunati i prosječne dane vezivanja sredstva, tj. prosječno trajanje obrta. U poslovnoj praksi se najčešće izračunavaju koeficijenti obrta za ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja. Prosječno trajanje naplate potraživanja utvrđuje se na temelju koeficijenta obrta potraživanja.

Svi navedeni pokazatelji utvrđuju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Postupak izračunavanja ovih pokazatelja prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik	Poželjna vrijednost
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina	što veća vrijednost
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina	što veća vrijednost
Koeficijent obrta potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja	što veća vrijednost
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja	što kraće vrijeme naplate potraživanja

Izvor: Obrada autora prema Gulin i dr. 2012: 381.

Osim pokazatelja prikazanih u tablici moguće je računati i mnoge druge koeficijente obrta. Pri tome je važno da je i s aspekta sigurnosti i s aspekta uspješnosti bolje da je koeficijent obrta što veći broj, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće. (Žager, Žager 1999: 178 –179)

6.2.2. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda, tj. oni su mjera odnosa prihoda i rashoda. Iz toga zaključujemo da se ti pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Postupak izračunavanja tih pokazatelja prikazan je u tablici 2.

Tablica 2. Pokazatelji ekonomičnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik	Poželjna vrijednost
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihod	ukupni rashodi	> 1
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	prihodi od prodaje	rashodi od prodaje	> 1
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi	> 1
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	izvanredni prihodi	izvanredni rashodi	> 1

Izvor: Obrada autora prema Gulin i dr. 2012: 381.

Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda rezultira pokazateljem ukupne ekonomičnosti ili ekonomičnošću ukupnog poslovanja. Za kompleksnije sagledavanje poslovanja, osim ovog pokazatelja ekonomičnosti, potrebno je i računati i druge, tzv. parcijalne pokazatelje ekonomičnosti. Na taj način moguće je sagledati utjecaj parcijalnih ekonomičnosti na ukupnu ekonomičnost poslovanja. Podrazumijeva se da je bolje da koeficijent ekonomičnosti bude što je moguće veći broj. (Žager, Žager 1999: 178 –179)

6.2.3. Pokazatelji profitabilnosti

Kao pokazatelji profitabilnosti najčešće se izračunavaju, koriste i analiziraju pokazatelji marže profita te rentabilnost ukupne imovine i rentabilnost vlastitog kapitala. Pokazatelje profitabilnosti čine neto profitna marža, bruto profitna marža, neto rentabilnost imovine, bruto rentabilnost imovine te rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice). Postupak izračunavanja tih pokazatelja prikazan je u tablici 3.

Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik	Poželjna vrijednost
Neto marža profita	neto dobit + kamate	ukupni prihod	što veća
Bruto marža profita	dobit prije poreza + kamate	ukupni prihod	što veća
Neto rentabilnost imovine	neto dobit + kamate	ukupna imovina	što veća
Bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + kamate	ukupna imovina	što veća
Rentabilnost vlastitog kapitala	neto dobit	vlastiti kapital (glavnica)	što veća

Izvor: Obrada autora prema Gulin i dr. 2012: 382.

Marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Razlikuje se neto marža od bruto marže profita. Razlika je u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja. Ako se usporede ta dva pokazatelja, tada usporedba govori o tome koliko relativno u odnosu na ostvareni ukupni prihod iznosi porezno opterećenje. Ako se marža profita pomnoži s koeficijentom obrta ukupne imovine, kao rezultat će se dobiti pokazatelj rentabilnosti imovine. Pokazatelji rentabilnosti računaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Pri utvrđivanju rentabilnosti imovine razlikuje se neto i bruto rentabilnost. I ovdje je, kao kod marža profita, razlika u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja. Prema tome, razlika između ta dva pokazatelja upućuje na relativno porezno opterećenje u odnosu na ukupnu imovinu. Osim tih pokazatelja, u kontekstu pokazatelja profitabilnosti obično se računa i rentabilnost vlastitog kapitala, koja je zapravo i najznačajnija. (Žager, Žager 1999: 179 –180)

6.2.4. Pokazatelji investiranja

Uspješnost ulaganja u dionice poduzeća mjeri se pokazateljima investiranja. Za izračun ovih pokazatelja uz računovodstvene podatke iz financijskih izvještaja potrebni su i podaci o dionicama, a osobito podaci o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti. Pokazatelje investiranja čine dobit po dionici, dividenda po dionici, odnos isplate dividendi, odnos cijene i dobiti po dionici, ukupna rentabilnost dionica te dividendna rentabilnost dionice. Postupak formiranja najznačajnijih pokazatelja investiranja prikazani su u tablici 4.

Tablica 4. Pokazatelji investiranja

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik	Poželjna vrijednost
Dobit po dionici	neto dobit	broj dionica	što veća
Dividenda po dionici	dio neto dobiti iz dividende	broj dionica	što veća
Odnos isplate dividendi	dividenda po dionici	dobit po dionici	što veća
Odnos cijene i dobiti po dionici	tržišna cijena dionice	dobit po dionici	što veća
Ukupna rentabilnost dionica	dobit po dionici	tržišna cijena dionice	što veća
Dividenda rentabilnost dionice	dividenda po dionici	tržišna cijena dionice	što veća

Izvor: Obrada autora prema Gulin i dr. 2012: 382.

Dobit po dionici i dividenda po dionici iskazuju se u novčanim jedinicama, tj. pokazuju npr. koliko kuna ili dolara dobiti ili dividende ostvari po jednoj dionici. Odnos isplate dividendi obuhvaća odnos dividende po dionici i dobit po dionici. Odnos cijene i dobiti po dionici pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici. Najznačajniji pokazatelji investiranja, sasvim sigurno, jesu pokazatelji rentabilnosti dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnost dionice. Brojnik tih pokazatelja sadrži dobit, tj. dividenda po dionici, a u nazivniku je tržišna vrijednost dionice. U normalnim situacijama ukupna rentabilnost veća je od dividendne rentabilnosti. Ti pokazatelji uobičajeno se izražavaju u postotku. (Žager, Žager 1999: 180 –181)

7. KARAKTERISTIKE I POSLOVANJE PODUZEĆA ACI d. d.

Analiza poslovanja na temelju financijskih izvještaja predstavlja najopsežniji dio cjelokupne analize poslovanja određenog poduzeća, jer nam financijski izvještaji daju sve potrebne informacije i omogućuju nam uvid u stvarno stanje poduzeća. Analiza uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. provest će se korištenjem podataka iz financijskih izvještaja poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. godine. Kao tehnike analize primijenit će se horizontalna analiza, vertikalna analiza i analiza pomoću financijskih pokazatelja. U konačnici, donijeti će se ocjena o uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. u navedenom promatranom petogodišnjem razdoblju.

7.2. ACI d. d.

Tablica 5. Osnovni podatci o ACI d. d.

Tvrtka	ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB d. d.
Skraćena tvrtka	ACI d. d.
Sjedište	Opatija, Maršala Tita 151
MBS	40002541
Datum osnivanja	01.07.1983.
Naziv suda kod kojeg se vodi registar u koji je upisan izdavatelj	Trgovački sud u Rijeci
Broj upisa u registar	Tt-95/386-3 (upisano usklađenje s ZTD-om)
Pravni oblik vlasništva	dioničko društvo
Broj zaposlenih	354 zaposlenika

Izvor: Obrada autora prema podacima sa Zagrebačke burze

Najveći sustav marina na Mediteranu i, dakako, vodeća hrvatska nautička kompanija, prvi je izbor nautičara cijelog svijeta i idealno ishodište za pohode u nove avanture. Nautičari to znaju i ACI-ju se uvijek vraćaju, a ACI im za uzvrat ostvaruje sve želje: bilo da preferiraju aktivni odmor, potpunu relaksaciju daleko od buke i vreve gradova ili pak teže tomu da svoje nautičko iskustvo oplemene novim kulturnim, prirodnim ili gastronomskim doživljajima. ACI nautičarima nudi optimalnu nautičku rutu, potpuni komoditet i siguran vez ma kakve njihove nautičke reference bile. (ACI d. d., O nama, <http://www.aci-marinas.com/aci/>, 2. 7. 2015.)

Adriatic Croatia International Club d. d. je dioničko društvo osnovano 1983. godine. Po izvršenoj pretvorbi 24. lipnja 1994. godine registrirano je kod Trgovačkog suda u Rijeci kao ADRIATIC CROATIA INTERNATIONAL CLUB d. d. Sjedište društva je u Opatiji, na adresi Maršala Tita 151.

Predmet poslovanja ACI d. d. je organiziranje i pružanje usluga vezova plovilima u marinama duž hrvatske obale, kao i ostale djelatnosti vezane uz iznajmljivanje, gradnju i popravak plovila i ostalo. U svrhu korištenja pomorskog dobra Vlada Republike Hrvatske je dodijelila koncesije, na temelju kojih je na tom dobru izgrađena 21 marina. Na dan 31. prosinca 2014. godine društvo je imalo 354 zaposlenika. (ACI d. d., Godišnje izvješće za 2014., Zagrebačka burza, <http://zse.hr/userdocsimages/financ/ACI-fin2014-1Y-REV-N-HR.pdf>, 2. 7. 2015.)

Slika 3.: Logo poduzeća ACI d.d.

7.3. Podaci o poslovanju ACI d. d.

Podaci o poslovanju poduzeća ACI d. d. prikazani su u presjecima bilanci i računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2010. do 2015 godine. Tablica 6 prikazuje presjeke bilance za poduzeće ACI d. d. za spomenuto razdoblje te će se u daljnjem tekstu rada koristiti kao podloga za horizontalnu i vertikalnu analizu te analizu pomoću pokazatelja.

Tablica 6.: Presjeci bilanci za razdoblje od 2010. godine do 2015. godine

AKTIVA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Dugotrajna imovina	474.811.945	494.647.973	483.039.911	420.893.674	401.450.506
Nematerijalna imovina	20.915.438	21.554.703	25.610.255	26.208.399	28.704.992
Materijalna imovina	453.746.301	472.943.064	457.289.762	392.614.763	369.965.062
Financijska imovina	150.206	150.206	139.894	140.787	99.243
Potraživanja	0	0	0	0	0
Kratkotrajna imovina	19.881.216	33.372.574	64.404.071	128.264.725	172.587.694
Zalihe	1.099.189	1.584.450	1.655.430	1.010.440	1.059.512
Potraživanja	4.608.014	5.680.204	8.393.340	9.285.858	8.110.807
Financijska imovina	11.907.411	22.667.337	52.891.814	116.151.028	153.296.739
Novac na računu i blagajni	2.266.602	3.440.584	1.463.487	1.817.398	10.120.635
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	2.756.777	2.554.972	3.349.479	577.059	419.4244
UKUPNO AKTIVA	497.449.939	530.575.519	550.793.461	549.735.458	574.457.623
PASIVA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Kapital i rezerve	398.759.691	423.257.240	442.636.376	423.520.834	447.562.076
Temeljni upisani kapital	399.816.000	399.816.000	399.816.000	399.816.000	399.816.000
Rezerve	0	0	0	0	0
Zadržana dobit	-24.120.911	-1.056.309	3.450.440	218.163	1.860.442
Dobit tekuće godine	23.064.603	24.497.549	19.379.136	3.495.871	26.294.834
Dugoročne obveze	20.299.678	25.951.845	27.227.385	26.369.947	27.896.838
Kratkoročne obveze	57.901.878	62.114.927	14.601.147	16.608.562	21.849.383
UKUPNO PASIVA	497.449.939	530.575.519	550.793.461	549.735.458	574.457.623

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Prema financijskim izvještajima poduzeća ACI d. d. iz 2010., 2011., 2012., te 2014. godine, u kojem je sadržana i 2013. godina, napravljeni su presjeci bilance i prikazani podatci poslovanja poduzeća u razdoblju od pet godina.

Iz presjeka bilanci vidljivo je da je **dugotrajna imovina** u 2011. godini u odnosu na 2010. povećana, a nakon toga kroz sljedeće tri godine vrijednost dugotrajne imovine je smanjena.

Dugotrajna nematerijalna imovina kontinuirano je povećavana kroz cjelokupno promatrano petogodišnje razdoblje.

Dugotrajna materijalna imovina je 2011. godine povećana u odnosu na 2010. godinu te je nakon toga njena vrijednost kontinuirano smanjivana u 2012., 2013., i 2014.

Vrijednost dugotrajne financijske imovine u 2011. godini jednaka je vrijednosti u 2010. godini. Nakon toga, 2012. godine vrijednost financijske imovine je smanjena, te je 2013. godine ponovno povećana u odnosu na 2012., a u 2014. godini je smanjena u odnosu na 2013. I ima najmanju vrijednost u odnosu na sve ostale godine promatranog razdoblja.

Kroz razdoblje od 2010. godine do 2014. godine poduzeće ACI d. d. nije imalo dugotrajnih potraživanja.

Kratkotrajna imovina poduzeća ACI d. d. kroz razdoblje od 2010. do 2015. godine kontinuirano je povećavana.

Iako je kratkotrajna imovina kontinuirano povećavana, vrijednost zaliha je u razdoblju od 2010. do 2013. kontinuirano povećavana, a nakon toga je vrijednost zaliha u 2013. smanjena u odnosu na 2012., a u 2014. godini je povećana u odnosu na 2013.

Iznos potraživanja je povećavan kontinuirano kroz 2011., 2012., i 2013. godinu, a nakon toga u 2014. godini vrijednost potraživanja je smanjena u odnosu na vrijednost istih u 2013.

Financijska imovina kroz cijelo razdoblje promatranja kontinuirano je povećavana.

Iznos novaca na računu i u blagajni je 2011. u odnosu na 2010 godinu povećan, nakon toga u 2012. iznos novca na računu i u blagajni je smanjen u odnosu na 2011., a u 2013. i 2014. godini je opet povećan.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja 2011. godine su smanjeni, nakon toga 2012. godine povećani, te je njihova vrijednost u 2013. i 2014. godini ponovno smanjivana.

Ukupna aktiva u razdoblju od 2010. godine do 2013. godine je povećana, a u 2013. bilježi blago smanjenje vrijednosti u odnosu na 2012., a 2014. je njena vrijednost ponovno povećana i ima najveću vrijednost zabilježenu u petogodišnjem promatranom razdoblju poslovanja poduzeća.

Vrijednost kapitala i rezervi kroz razdoblje do 2013. godine je povećavana, nakon toga u 2013. u odnosu na 2012. godinu je smanjena te u 2014. godini ponovno povećana u odnosu na 2013. i doseže najviši iznos u promatranom razdoblju.

Iznos temeljnog upisanog kapitala kroz svih pet godina promatranja je ostao isti.

Poduzeće ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2014. godine nije imalo **rezervi**.

Poduzeće ACI d. d. je 2011. godine ostvarilo veću **dobit tekuće godine** nego u 2010., a nakon toga 2012. i 2013. godine je ostvarilo manju dobit u odnosu na prethodnu godinu te je 2014. ostvarilo veću dobit tekuće godine u odnosu na 2013., i to je ujedno i najveća ostvarena vrijednost dobiti tekuće godine u razdoblju od 2010. do 2015 godine.

Dugoročne obveze su u 2011. i 2012. godini kontinuirano povećane, u 2013. godini su smanjene u odnosu na 2012, te su nakon toga ponovno u 2014. godini povećane u odnosu na 2013. te u 2014. ujedno bilježe najveću vrijednost u cjelokupnom razdoblju promatranja.

Kratkoročne obveze su u 2011. godini povećane u odnosu na 2010., a u 2012. godini su smanjenje, u odnosu na 2011., a 2013. i 2014. godine su ponovno povećane u odnosu na prethodnu godinu.

Vrijednost ukupne pasive kao i stavka ukupne aktive je u razdoblju od 2010. do 2013. godine kontinuirano povećavana, a u 2013. godini je smanjena u odnosu na 2012, te je

nakon toga u 2014. godini ponovno povećana u odnosu na 2013. i ujedno ima i najveću vrijednost u cjelokupnom promatranom razdoblju.

Tablica 7 prikazuje presjeke računa dobiti i gubitka ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. godine.

Tablica 7.: Presjeci računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2010. do 2014. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Poslovni prihodi	177.479.650	185.909.104	196.856.913	194.112.318	204.488.155
Poslovni rashodi	148.504.161	155.282.004	174.676.656	191.673.177	174.311.708
Financijski prihodi	2.441.584	4.241.572	4.661.168	11.063.194	8.693.921
Financijski rashodi	2.317.105	3.846.664	2.065.128	8.534.544	5.414.627
UKUPNI PRIHODI	179.921.234	190.150.676	201.518.081	205.175.512	213.182.077
UKUPNI RASHODI	150.821.267	159.128.668	176.741.783	200.207.720	179.726.335
NETO DOBIT	23.064.603	24.497.549	19.379.136	3.495.871	26.294.834

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu

Na temelju računa dobiti i gubitka promatranog kroz razdoblje od pet godina iz financijskih izvještaja poduzeća ACI d. d. iz 2010., 2011., 2012. i 2014. godine napravljeni su presjeci da bi se dobio pregled njegovih najvažnijih pozicija.

Poslovni prihodi poduzeća ACI d. d. su od 2010. godine do 2013. kontinuirano povećavani, nakon toga su u 2013. smanjeni u odnosu na 2012. godinu, a u 2014. godini su ponovno povećani u odnosu na 2013.

Poslovni rashodi su kontinuirano povećavani od 2010. do 2014. godine, a nakon toga su 2014. godine smanjeni u odnosu na 2013.

Financijski prihodi su također kontinuirano povećavani u razdoblju od 2010. godine do 2014. godine, kada su u 2014. godini smanjeni u odnosu na 2013.

Financijski rashodi su u razdoblju od 2010. do 2012. godine povećavani, 2012. su smanjeni u odnosu na 2011., u 2013 su povećani u odnosu na 2012., kada su bilježili i najveću vrijednost, a nakon toga su 2014. godine smanjeni u odnosu na 2013.

Vrijednost ukupnih prihoda je u razdoblju od 2010. do 2015. godine kontinuirano povećavana.

Ukupni rashodi su do 2014. godine kontinuirano povećavani, a onda su u 2014. godini smanjeni u odnosu na 2013.

Neto dobit je 2011. godine povećana u odnosu na 2010., nakon toga 2012. i 2013. godine je smanjena u odnosu na prethodnu godinu, a 2014. godine je ponovno povećana u odnosu na 2013. i tada je ostvarena najveća vrijednost neto dobiti u razdoblju od 2010. do 2015.

Tablica 8 prikazuje presjeke izvještaja o novčanom toku poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. godine do 2015. godine.

Tablica 8.: Presjeci izvještaja o novčanom toku za razdoblje od 2010. do 2015. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Ukupno novčani primici od poslovnih aktivnosti	223.203.468	230.972.655	240.385.566	242.965.488	240.973.605
Ukupno novčani izdaci od poslovnih aktivnosti	158.577.171	159.775.274	169.038.150	166.876.142	163.151.789
Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti	237.155	139.289	94.730	194.087	55.400
Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	77.111.907	63.923.136	36.645.835	9.028.786	26.036.355
Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti	4.159.226	29.716.595	0	0	0
Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti	11.340.418	25.186.690	6.545.300	3.627.930	6.400.379

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Ukupni novčani primici od poslovnih aktivnosti su kontinuirano povećavani od 2010. do 2014. godine. U 2014. godini ukupno novčani primici su smanjeni u odnosu na 2013.

Ukupni novčani izdaci od poslovnih aktivnosti su u razdoblju od 2010. do 2013. godine povećavani, a nakon toga u 2013. godini i 2014. godini su smanjeni u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupni novčani primici od investicijskih aktivnosti su u 2011. i 2012. godini smanjeni u odnosu na prethodnu godinu, a nakon toga su u 2013. godini povećani u odnosu na 2012. te su 2014. godini ponovno smanjeni u odnosu na 2013.

Ukupni novčani izdaci od investicijskih aktivnosti su kontinuirano u razdoblju od 2010. do 2014. godine smanjivani, te nakon toga u 2014. godini su povećani u odnosu na 2013.

Ukupni novčani primici od financijskih aktivnosti su u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani. U 2012., 2013. i 2014. godini ukupni novčani primici od financijskih aktivnosti poduzeća ACI d. d. su iznosili 0.

Ukupni novčani izdaci od financijskih aktivnosti su u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani, nakon toga u 2012. i 2013. godini su smanjeni u odnosu na prethodnu godinu. U 2014. godini novčani izdaci od financijskih aktivnosti su ponovno povećani u odnosu na 2013.

8. ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. U RAZDOBLJU OD 2010. DO 2015. GODINE

U ovom poglavlju biti će prikazani i objašnjeni horizontalna i vertikalna analiza te analiza pomoću pokazatelja na primjeru analize financijskih izvještaja poduzeću ACI d. d.

8.1. Horizontalna analiza

Postupak horizontalne analize bilance poduzeća ACI d. d. proveden je na način da su istaknuti najvažniji dijelovi bilance te su podaci iz tekuće godine podijeljeni s podacima iz bazne godine i nakon toga pomnoženi sa 100 da bi se dobio bazni indeks. Tablica 9. prikazuje postotna povećanja ili smanjenja vrijednosti osnovnih stavki bilance tekuće godine u odnosu na baznu godinu (u ovom slučaju prethodnu godinu) tijekom razdoblja od 2010. godine do 2015. godine.

Tablica 9.: Horizontalna analiza bilance poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. godine

AKTIVA	Indeks 10/11	Indeks 11/12	Indeks 12/13	Indeks 13/14
Dugotrajna imovina	104,2	97,7	87,1	95,4
Kratkotrajna imovina	167,9	193	199,2	134,6
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	92,7	131,1	17,2	72,7
UKUPNO AKTIVA	106,7	103,8	99,8	104,5
PASIVA	Indeks 10/11	Indeks 10/12	Indeks 12/13	Indeks 13/14
Kapital i rezerve	106,1	104,6	95,7	105,8
Dugoročne obveze	127,8	104,9	96,9	105,8
Kratkoročne obveze	107,3	85,1	113,7	131,6
UKUPNO PASIVA	106,7	103,8	99,8	104,5

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu, podaci za 2013. izračun autora prema podacima iz financijskih izvještaja.

Iz prikazane horizontalne analize bilance poduzeća ACI d. d. na temelju baznih indeksa možemo vidjeti da je **dugotrajna imovina** u 2011. godini povećana u odnosu na 2010. godinu za 4,2 %. U 2012. godini dugotrajna imovina je smanjena u odnosu na 2011. godinu za 2,3 % . U 2013. godini dugotrajna imovina je u odnosu na 2012. godinu smanjena za 12,9 %. Dok je 2014. godine dugotrajna imovina poduzeća je u odnosu na 2013. godinu smanjena za 4,6 %.

Analizirajući prikazane indekse možemo donijeti sljedeće zaključke **o kratkotrajnoj imovini poduzeća ACI d. d.** u analiziranom razdoblju od 2010. do 2015 godine:

- 2011. godine u odnosu na 2010. godinu povećana je za 67,9 %
- 2012. godine u odnosu na 2011. godinu povećana je za 93 %
- 2013. godine u odnosu na 2012. godinu povećana je za 99,2 %
- 2014. godine u odnosu na 2013. godinu povećana je za 34,6 %

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja, prema analizi indeksa, su u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu smanjeni za 7,3 %. U 2012. godini u odnosu na 2011. godinu plaćeni troškovi budućeg razdoblja povećani su za 31,1 %. U 2013. u odnosu na 2012. godinu plaćeni troškovi budućeg razdoblja poduzeća ACI d. d. smanjeni su za 82,8 %. U 2014. godini plaćeni troškovi budućeg razdoblja smanjeni su za 27,3 % u odnosu na 2013. godinu.

Ukupna aktiva poduzeća ACI d. d. je u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećana za 6,7 %. U 2012. godini u odnosu na 2011. godinu ukupna aktiva je povećana za 3,8 %. U 2013. godini ukupna aktiva je smanjena za 0,2 % u odnosu na 2012. godinu. U 2014. godini u odnosu na 2013. godinu ukupna aktiva je povećana za 4,5 %.

Kapital i rezerve poduzeća ACI d. d. u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 6,1 %. U 2012. godini u odnosu na 2011. godinu kapital i rezerve povećani su za 4,6 %. U 2013. godini kapital i rezerve su smanjeni za 4,3 % u odnosu na 2012. godinu. U 2014. godini u odnosu na 2013. godinu kapital i rezerve su povećani za 5,8 %.

Dugoročne obveze u 2011. godini su povećane za 27,8 % u odnosu na 2010. godinu. U 2012. godini u odnosu na 2011. godinu dugoročne obveze su povećane za 4,9 %. U 2013. godini dugoročne obveze u odnosu na 2012. godinu su smanjene za 3,1 %. Dugoročne obveze u 2014. godini su povećane za 5,8 % u odnosu na 2013. godinu.

Kratkoročne obveze su u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećane su za 7,3 %, u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu kratkoročne obveze su smanjene za 14,9 %, u 2013. godini su povećane za 13,7 % u odnosu na 2012. godinu, te u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu su povećane za 31,6 % u odnosu na 2013. godinu.

Indeksi **ukupne pasive** imaju iste rezultate kao i indeksi **ukupne aktive**. U 2011. godini ukupna pasiva je povećana za 6,7 % u odnosu na 2010. godinu. U 2012. godini u odnosu na 2011. godinu ukupna pasiva je povećana za 3,8 %. U 2013. godini ukupna pasiva je smanjena za 0,2 % u odnosu na 2012. godinu. U 2014. godini ukupna pasiva u odnosu na 2013. godinu je povećana za 4,5 %.

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Postupak horizontalne analize računa dobit i gubitka poduzeća ACI d. d. proveden je na način da su istaknuti najvažniji dijelovi računa dobiti i gubitka te su podaci iz tekuće godine podijeljeni s podacima iz bazne godine (u ovom slučaju prethodne) te su pomnoženi sa 100 da bi se dobio bazni indeks. Tablica 10 prikazuje promjene stavki računa dobit i gubitka u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu tijekom razdoblja od 2010. godine do 2015. godine.

Tablica 10.: Horizontalna analiza računa dobit i gubitka poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. Godine

	Indeks 10/11	Indeks 11/12	Indeks 12/13	Indeks 13/14
Poslovni prihodi	105	106	99	105
Poslovni rashodi	105	112	110	91
Financijski prihodi	174	110	237	79
Financijski rashodi	166	54	413	63
UKUPNI PRIHODI	106	106	102	104
UKUPNI RASHODI	106	111	113	90
NETO DOBIT	106	79	18	752

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu

Iz horizontalne analize računa dobiti i gubitka na temelju prethodno navedenih indeksa može se zaključiti:

Poslovni prihodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 5 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećani su za 6 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu smanjeni su za 1 %
- u 2014. Godini u odnosu na 2013. godinu povećani su za 5 %.

Poslovni rashodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 5 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011 godinu povećani su za 12 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećani su za 10 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjeni su za 9 %.

Financijski prihodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 74 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećani su za 10 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećani su za 137 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjeni su za 21 %.

Financijski rashodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 66 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu smanjeni su za 46 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećani za 313 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjeni za 37 %.

Ukupni prihodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 6 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećani su za 6 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećani su za 2 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu povećani su za 4 %.

Ukupni rashodi

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećani su za 6 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećani su za 11 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu povećani su za 13 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjeni su za 10 %.

Neto dobit

- u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu povećana za 6 %
- u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu smanjena za 21 %
- u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu smanjena za 82 %
- u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu povećana za 652 %.

8.2. Vertikalna analiza

Postupak vertikalne analize bilance poduzeća ACI d. d. proveden je na način da su izdvojene pojedine stavke bilance, te su njihove vrijednosti podijeljene s ukupnim iznosom aktive/pasive te je nakon toga taj iznos pomnožen sa 100 da bi se dobio određeni postotak. Tablica 11 prikazuje postotni udio pojedinih stavki bilance u ukupnom iznosu aktive/pasive tijekom razdoblja od 2010. godine do 2015. godine.

Tablica 11.: Vertikalna analiza bilance poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2015. godine

AKTIVA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Dugotrajna imovina	95,4 %	93,2 %	87,7 %	76,6 %	69,9 %
Kratkotrajna imovina	4 %	6,3 %	11,7 %	23,3 %	30 %
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	0,6 %	0,5 %	0,6 %	0,1 %	0,1 %
UKUPNO AKTIVA	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
PASIVA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Kapital i rezerve	80,2 %	79,8 %	80,4 %	77 %	78 %
Rezerviranja	3,4 %	3,2 %	3,3 %	3,5 %	1,7 %
Dugoročne obveze	4,1 %	4,9 %	4,9 %	4,8 %	4,9 %
Kratkoročne obveze	11,6 %	11,7 %	2,7 %	3 %	3,8 %
Odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	0,7 %	0,5 %	8,8 %	11,6 %	11,6 %
UKUPNO PASIVA	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu, podaci za 2013. godinu su izračun autora na temelju podataka iz navedenih financijskih izvještaja.

Udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi kroz godine analize se smanjivao. U 2010. godini iznosio je 95,4 % ukupne aktive, a u 2011. godini se smanjio na 93,2 %. U 2012. godini udio dugotrajne imovine smanjio se na 76,6 % te u 2014. godini na 69,9 %.

Za razliku od dugotrajne imovine čiji se udio u ukupnoj aktivi smanjivao, **udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi** se povećavao kroz godine. U 2010. godini iznosio je 4 %, 2011. godine se povećao na 6,3 %, 2012. godine se povećao na 11,7 %, u 2013. godini se povećao na 23,3 %, te se u 2014. godini povećao na 30 % i to je najveći udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi kroz promatranih pet godina.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja u 2010. godini su imali udio od 0,6 % u ukupnoj aktivi, u 2011. godini se udio smanjio na 0,5 %, a u 2012. godini se povećao ponovno na 0,6 %, nakon toga 2013. i 2014. godine se smanjio na 0,1 %.

Kapital i rezerve su imali udio u ukupnoj pasivi 80,2 % u 2010. godini, nakon toga se smanjio na 79,8 %, pa se ponovno povećao na 80,4 %, a u 2013. godini se smanjio na 77 % i u 2014. godini ponovno povećao na 78 %.

Udio dugoročnih obveza u ukupnoj pasivi je kroz promatrano razdoblje s početnih 4,1 % povećan na 4,9 % te se nakon toga kroz sljedeće godine zadržao na toj razini.

Udio kratkoročnih obveza u ukupnoj pasivi se kroz prve dvije godine analiziranog perioda povećavao te je nakon toga smanjen na 2,7 % u 2012. godini, u 2013. godini se taj udio povećao na 3 % te je u 2014. godini povećan na 3,8 %.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Postupak vertikalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća ACI d. d. proveden je na način da su istaknuti najvažniji dijelovi računa dobiti i gubitka, te su se ti podaci podijeljeni s ukupnim iznosom prihoda/rashoda i nakon toga pomnoženi sa 100 da bi se dobio određeni postotak. Tablica 12 prikazuje postotni udio pojedinih stavki računa dobiti i gubitka u ukupnom iznosu prihoda/rashoda tijekom razdoblja od 2010. godine do 2015. godine.

Tablica 12.: Vertikalni prikaz računa dobiti i gubitka poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2015. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Poslovni prihodi	98,6 %	97,8 %	97,7 %	94,7 %	95,9 %
Financijski prihodi	1,4 %	2,2 %	2,3 %	5,3 %	4,1 %
Ukupni prihodi	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Poslovni rashodi	98,5 %	97,6 %	98,8 %	95,6 %	97,0 %
Financijski rashodi	1,5 %	2,4 %	1,2 %	4,4 %	3,0 %
Ukupni rashodi	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Iz vertikalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća ACI d. d. vidimo da se **udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima** kroz analizirani period mijenjao. U 2010. godini je iznosio 98,6 % ukupnih prihoda, u 2011. godini se taj udio smanjio na 97,8 %. U 2012. godini i 2013. godini udio poslovnih prihoda se smanjio, nakon toga se u 2014. godini povećao na 95,9 %.

Udio financijskih prihoda u ukupnim prihodima u prve četiri promatrane godine analiziranog razdoblja povećavao se i u 2012. godini je iznosi 5,3 %, nakon toga je u 2014. godini smanjen na 4,1 %.

Poslovni rashodi imaju najveći **udio u ukupnim rashodima** kao što i poslovni prihodi imaju najveći udio u ukupnim приходima. U 2010. godini udio poslovnih rashoda u ukupnim rashodima je 98,5 %, u 2011. godini se taj udio smanjio na 97,6 % , te je u 2012. godini ponovno povećan na 98,8 %. U 2013. godini udio poslovnih rashoda se smanjio na 95,6 % te se u 2014. godini povećao na 97 %.

Udio financijskih rashoda u ukupnim rashodima u 2010. godini iznosio je 1,5 %, nakon toga u 2011. godini povećan je na 2,4 %. U 2012. godini je smanjen na 1,2 % , a potom u 2013. godini je povećan na 4,4 % što je i najveći udio financijskih rashoda u ukupnim rashodima. U 2014. godini udio financijskih rashoda u ukupnim rashodima je smanjen na 3 %.

8.3. Analiza pomoću pokazatelja

U nastavku rada koristit će se temeljni financijski pokazatelji s ciljem ocjenjivanja uspješnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. Analiza će se provesti pomoću pokazatelja profitabilnosti, aktivnosti, ekonomičnosti i investiranja.

Pokazatelji aktivnosti

U tablici 13 prikazane su vrijednosti pokazatelja aktivnosti u promatranom vremenskom razdoblju.

Tablica 13.: Pokazatelji aktivnosti poduzeća ACI d. d.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	9,0	5,7	3,1	1,6	1,2
KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA	38,52	32,73	23,45	20,90	25,21
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA U DANIMA	9,5	11,2	15,6	17,5	14,5

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu

Koeficijent obrtaja ukupne imovine – kroz razdoblje od 2010. godine do 2015. godine. Koeficijent obrtaja ukupne imovine je u 2010. i 2011. godini iznosio 0,4, a u 2012., 2013. i 2014. godini je povećan na 0,5 što ukazuje na povećanu brzinu obrta ukupne imovine.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine – kroz promatrano razdoblje od pet godina. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine se smanjivao pa je tako 2010. godine iznosio 9, a 2014. godine iznosio je 1,2.

Koeficijent obrtaja potraživanja – omjer je prihoda od prodaje i potraživanja. Kroz razdoblje od 2010. do 2015. godine koeficijent obrtaja potraživanja smanjivao se do 2013. godine. Smanjenje koeficijenta obrtaja potraživanja govori nam o produljenju trajanja naplate potraživanja, što potkrepljuje i koeficijent izražen u trajanju naplate potraživanja u danima, koji su 2010. godine iznosili 9,5 dana, a 2013. godine 17,5 dana. U 2013. godini koeficijent obrtaja potraživanja je smanjen na 20,90 te je nakon toga ponovno u 2014. godini povećan na 25,21, to dodatno potkrepljuje i trajanje naplate potraživanja u danima koji su u 2013. godini iznosili 17,5 dana, a u 2014. godini su smanjeni na 14,5 dana, što je pozitivno za poslovanje poduzeća u budućnost, jer pridonosi poboljšanju solventnosti poduzeća.

Pokazatelji ekonomičnosti

U tablici 14 prikazane su vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti u promatranom vremenskom razdoblju.

Tablica 14.: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća ACI d. d.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA	1,2	1,2	1,1	1,0	1,2
EKONOMIČNOST POSLOVANJA (PRODAJE)	1,2	1,2	1,1	1,0	1,2
EKONOMIČNOST FINANCIRANJA	1,1	1,1	2,3	1,3	1,2

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja – omjer je ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Pokazatelji ekonomičnosti bi trebali biti veći od 1, jer kada su manji od 1 znači da određeno poduzeće posluje neekonomično. U razdoblju od 2010. do 2015. godine pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja je 2010. i 2011. godine iznosio 1,2, nakon toga je u 2012. godini smanjen na 1,1, a u 2013. godini je smanjen na 1,0. U 2014. godini pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja je povećan na 1,2.

Ekonomičnost poslovanja (prodaje) – omjer je prihoda poslovnih aktivnosti i rashoda poslovnih aktivnosti. U 2010. i 2011. godini pokazatelj ekonomičnosti poslovanja je iznosio 1,2. U 2012. godini je smanjen na 1,1, a u 2013. godini je smanjen na 1,0. U 2014. godini pokazatelj je ponovno povećan na 1,2.

Ekonomičnost financiranja – omjer je financijskih prihoda i financijskih rashoda. U 2010. godini i 2011. godini pokazatelj ekonomičnosti financiranja iznosio je 1,1. U 2012. godini pokazatelj je povećan na 2,3, a u 2013. je smanjen na 1,3 te je također i u 2014. godini smanjen na 1,2.

Pokazatelji profitabilnosti

U 15 tablici prikazane su vrijednosti pokazatelja profitabilnosti u promatranom vremenskom razdoblju.

Tablica 15.: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća ACI d. d.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
NETO MARŽA PROFITA	12,80 %	12,90 %	9,60 %	1,70 %	12,30 %
NETO RENTABILNOST IMOVINE	4,64 %	4,62 %	3,52 %	0,60 %	4,60 %
RENTABILNOST VLASTITOG KAPITALA	5,78 %	5,79 %	4,38 %	0,80 %	5,90 %

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d. za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Neto marža profita – predstavlja udio ukupnih prihoda u dobiti poduzeća. U 2010. godini neto marža profita je iznosila 12,8 %, a u 2011. godini je povećana na 12,9 % da bi nakon toga u 2012. godinu smanjena na 9,6 %. U 2013. godini iznosila je 1,7 %, a u 2014. godini povećana je na 12,3 %.

Neto rentabilnost imovine – pokazuje iznos profita koje poduzeće može ostvariti na temelju jedinice imovine. U 2010. godini neto rentabilnost imovine poduzeća ACI d. d. je iznosila 4,64 %, u 2011. godini se smanjila na 4,62 %. U 2013. godini je smanjena na 3,52 %, a u 2014. godini je smanjena na 0,6 %. U 2014. godini neto rentabilnost imovine povećana je na 4,6 %.

Rentabilnost vlastitog kapitala – u 2010. godini iznosila je 5,78 %, a u 2011. godini povećana je na 5,79 %, te je nakon toga u 2012. godini smanjena na 4,38 %. U 2013. godini rentabilnost vlastitog kapitala je smanjena na 0,8 %, a u 2014. godini je povećana na 5,9%.

Pokazatelji investiranja

U tablici 16 prikazana je vrijednost pokazatelja investiranja u promatranom vremenskom razdoblju.

Tablica 16.: Pokazatelj investiranja poduzeća ACI d. d.

POKAZATELJI INVESTIRANJA	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
DOBIT PO DIONICI	208 kn	221 kn	174 kn	31 kn	237 kn

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja ACI d. d.

za 2010., 2011., 2012. i 2014. godinu.

Zarada po dionici – pokazuje koliko je neto profita dioničar zaradio po jednoj dionici. U 2010. godini zarada po dionici iznosila je 208 kn, u 2011. godini je povećana na 221 kn, te nakon toga u 2012. godinu smanjena na 174 kn. U 2013. godini zarada po dionici je imala najmanji iznos od 31 kn, a u 2014. godini je povećan na 237 kn.

9. OCJENA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA ACI d. d. NA TEMELJU ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Na temelju svih provedenih analiza došli smo do zaključka da je vrijednost dugotrajne imovine poduzeća ACI d. d. kroz analizirani period od 2010 do 2015. kontinuirano smanjivana. Vrijednost kratkotrajne imovine je kroz promatrano razdoblje kontinuirano povećavana. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja u promatranom razdoblju su smanjeni. Ukupna aktiva poduzeća ACI d. d. je kroz svih pet godina promatranja povećavana što je dobro za poslovanje poduzeća. Kapital i rezerve su povećavani. Dugoročne obveze su povećane, što dugoročno gledano nije dobro za poduzeće. Poduzeće ima visoke svote obveza za kredite što u vrijeme recesije nije poželjno stanje. Kratkoročne obveze su u promatranom razdoblju povećane te u zadnje dvije godine kontinuirano rastu, što može nepovoljno djelovati na poslovanje poduzeća u budućnosti. Vrijednost ukupne pasive kao i ukupne aktive je kontinuirano povećavana. Ukupni prihodi poduzeća rastu iz godine u godinu što bi se trebalo pozitivno odraziti na poslovanje poduzeća i krajnji financijski rezultat. Ukupni rashodi kroz promatrano razdoblje su povećavani, osim u 2014. godini kada su smanjeni. Poduzeće kroz analizirano petogodišnje razdoblje ostvaruje pozitivan financijski rezultat (dobit) što je pozitivno za poduzeće jer mu to osigurava rast i razvoj u budućnosti. Kroz analizu smo došli i do rezultata da se udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi smanjivao dok se udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi povećavao, posebno stavka financijske imovine koja bilježi veliki porast zbog većeg iznosa oročenih depozita. Udio kapitala i rezervi u ukupnoj pasivi je približno na istoj razini u svim promatranim godinama. Udio dugoročnih obveza u ukupnoj pasivi poduzeća se u promatranom periodu povećavao, a udio kratkoročnih obveza se smanjivao. Na temelju analize pokazatelja aktivnosti može se zaključiti da je koeficijent obrtaja ukupne imovine dosta nizak, koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine je kroz promatrano razdoblje imao sve manje i manje vrijednosti pa je tako u 2010. iznosio 9, a u 2014. 1,2., što je značajno smanjenje, što može upućivati na određene propuste u upravljanju kratkotrajnom imovinom. Koeficijent naplate potraživanja je kontinuirano smanjivan, a sukladno tome onda su i dani naplate potraživanja povećavani, što ukazuje na otežanu naplatu potraživanja, a što može imati utjecaj na likvidnost poduzeća pa bi poduzeće trebalo poduzeti određene poslovne mjere s ciljem veće naplate potraživanja ili provjeravati solventnost i likvidnost svojih poslovnih partnera kako bi se zaustavio taj trend, iako je u 2014. godini

koeficijent naplate potraživanja najniži, dani naplate potraživanja iznose 14,5 dana što je znatno brža naplata potraživanja u odnosu na Zakonom propisane rokove (dane) plaćanja.

Svi pokazatelji ekonomičnosti poslovanja poduzeća ACI d. d. (ekonomičnosti ukupnog poslovanja, ekonomičnosti prodaje kao i ekonomičnosti financiranja u svim godinama promatranog razdoblja su iznad zadovoljavajućih vrijednosti (veći od 1), osim u 2013. godini kada koeficijenti ekonomičnosti ukupnog poslovanja, ekonomičnosti poslovanja (prodaje) iznose 1 i kada je poduzeće ostvarilo općenito najlošije poslovne rezultate, s tim da ti pokazatelji u 2014. godini opet pokazuju zadovoljavajuće vrijednosti.

Na temelju analize pokazatelja profitabilnosti (neto marža profita, neto rentabilnost imovine, rentabilnost vlastitog kapitala) može se zaključiti da su svi pokazatelji profitabilnosti imali približno iste vrijednosti kroz cijelo promatrano razdoblje, osim u 2013. godini kada svi imaju izrazito niske vrijednosti. Poduzeće u nadolazećem periodu treba povećavati neto rentabilnosti imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala kako bi i u budućnosti ostvarivalo pozitivne poslovne rezultate i rast i razvoj.

Gledano s aspekta dioničara, odnosno na temelju analize pokazatelja investiranja dobit po dionici, možemo zaključiti da je poduzeće u svim godinama od 2010. do 2015. ostvarivalo približno istu zaradu po dionici, osim 2013. kada ta zarada iznosi samo 31 kunu, dok u 2014. iznosi 237 kuna što je i najveća zarada po dionici u promatranom razdoblju. Budući da poduzeće u svim godinama promatranog razdoblja ostvaruje zarade na uloženo poželjno je investitorima što doprinosi njegovu opstanku rastu i razvoju.

U promatranom razdoblju od 2010. do 2015. poduzeće konstantno ostvaruje dobit s tim da je najmanja neto dobit ostvarena 2013. godine, od 3.495.871 kunu, a najviša 2014. i to 26.294.834 kune.

Iz svih provedenih analiza može se zaključiti da je poduzeće najmanje uspješno poslovalo u 2013. godini, kada je ostvarilo najlošije poslovne rezultate u svim analiziranim segmentima.

Iz svega gore navedenog možemo zaključiti da poduzeće ACI d. d. posluje ekonomično i profitabilno, posluje s dobiti u svim godinama analiziranog razdoblja što ukazuje da je poduzeće ACI d. d. u promatranom petogodišnjem razdoblju od 2010. do 2015. godine uspješno poslovalo.

10. ZAKLJUČAK

Za donošenje optimalnih poslovnih odluka te opstanak, rast i razvoj poduzeća neophodno je pravovremeno uočavanje poslovnih poremećaja i provođenje analiza uspješnosti poslovanja poduzeća. Podlogu za sve prethodno navedeno osiguravaju financijski izvještaji i godišnje poslovno izvješće kao nosioci računovodstvenih podataka o prošlim poslovnim događajima i ostvarenim rezultatima poslovanja poduzeća.

Sukladno Zakonu o računovodstvu poduzetnici imaju obvezu sastavljati financijske izvještaje. Financijski izvještaji koje imaju obvezu sastavljati poduzetnici u Republici Hrvatskoj su:

- Bilanca, na temelju koje možemo analizirati financijski položaj poduzeća na određeni dan.
- Račun dobiti i gubitka, koji se naziva i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, ako se radi o velikim poduzetnicima, a iz kojeg možemo analizirati ostvarene prihode i rashode u poslovanju određenog poslovnog subjekta, odnosno uspješnost poslovanja, a kako bi zaključili koji segmenti poslovanja su pridonijeli i na koji način ukupno ostvarenom rezultatu poslovanja.
- Izvještaj o novčanom toku, koji prikazuje na koji način se pribavljaju izvori sredstava i u koje se svrhe troše, što je posebno važno analizirati u vrijeme nelikvidnosti u gospodarstvu.
- Izvještaj o promjenama kapitala.
- Bilješke uz financijske izvještaje, koje omogućavaju pravilno tumačenje i razumijevanje podataka iz financijskih izvještaja.

Pri analizi financijskih izvještaja i donošenju zaključaka, a sa svrhom planiranja ili restrukturiranja poslovanja, ili donošenja odluka o ulaganjima, potrebno je primijeniti određene instrumente i postupke analize financijskih izvještaja. Pri analiziranju financijskih izvještaja vrši se uspoređivanje vrijednosti njihovih pojedinih pozicija (komparativni financijski izvještaji), kako bi se utvrdila tendencija i dinamika pojedinih pozicija financijskih izvještaja, npr. prihoda, tj. njihovo smanjenje ili povećanje. Ovaj postupak naziva se horizontalna analiza financijskih izvještaja. Također, provodi se i vertikalna analiza financijskih izvještaja koja se temelji na raščlanjivanju podataka iz financijskih izvještaja kako

bi se dobio uvid u strukturu financijskih izvještaja, npr. ispituje se udio i značaj poslovnih prihoda u ukupnim prihodima.

Za donošenje ispravnog analitičkog zaključka o ostvarenim poslovnim rezultatima potrebno je analizirati i pokazatelje ekonomičnosti, likvidnosti, zaduženosti, profitabilnosti i investiranja, tj. izračunati iste stavljajući u odnose vrijednosti ostvarenih poslovnih rezultata i uspoređujući ih s poželjnim (zadovoljavajućim) vrijednostima.

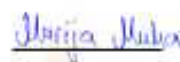
Za kvalitetnu ocjenu ostvarenih poslovnih rezultate potrebno je analizirati njihovo kretanje i promjene, uzroke i međudnose kroz minimalno tri od pet godina.

Da bi se dokazala važnost primjene analize financijskih izvještaja i analize putem pokazatelja pri upravljanju poduzećem, planiranju poslovanja i donošenju poslovnih odluka te ocjeni uspješnosti poslovanja poduzeća izvršena je horizontalna i vertikalna analiza te analiza putem pokazatelja na financijskim izvještajima poduzeća Adriatic Croatia International Club (ACI d. d.) u razdoblju od 2010. do 2015. Na temelju izvršenih analiza može se zaključiti da je poduzeće ACI d. d. u tom razdoblju poslovalo uspješno, jer je ukupna aktiva poduzeća ACI d. d. kroz svih pet promatranih godina povećavana, poduzeće kontinuirano ostvaruje pozitivan financijski rezultat (dobit), prihodi su konstantno povećavani, pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja u svim godinama promatranog razdoblja imaju zadovoljavajuće (poželjne) vrijednosti, osim u 2013. godini koja se istakla kao godina u kojoj je poduzeće ostvarilo najlošije poslovne rezultate, uzimajući u obzir sve pokazatelje i provedene analize.

S ciljem nastavka uspješnog poslovanja, opstanka, rasta i razvoja poduzeće ACI d. d. treba povećati obrtaje imovine, tj. bolje upravljati imovinom, raditi na smanjenju obveza i dalje smanjivati dane potrebne za naplatu potraživanja, te i dalje povećavati rentabilnost imovine i kapitala. Na temelju provedene analize financijskih izvještaja i analize financijskih pokazatelja na primjeru konkretnog poduzeća može se zaključiti da su one temelj suvremenog upravljanja poduzećem, poslovnog planiranja i poslovnog odlučivanja.

Studentica

Marija Muha

LITERATURA

1) Knjige

1. Belak, Vinko. 2002. *Osnove profesionalnog računovodstva*, Veleučilište u Splitu. Split
2. Gulin, Danimir i dr. 2012. *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*, Sveučilišna tiskara d. o. o. Zagreb
3. Abramović, Krešimir i dr. 2008. *Primjena Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja s poreznim propisima*. Zagreb
4. Žager Katarina, Žager Lajoš. 1999. *Analiza financijskih izvještaja*. Masmedia. Zagreb

2) Mrežna vrela

5. ACI d. d. Financijska izvješća, <http://www.aci-marinas.com/financijska-izvjesca/>
1. 7. 2015, Godišnji financijski izvještaji, Godišnje izvješće Uprave o stanju društva za:
2010. godinu,
http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/07/godisnjiifinancijskiizvjestaj-acidd_2010.pdf
za 2011.godinu,
<http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/07/javnaobjavaaciddza2011.pdf>,
za 2012.godinu,
<http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/07/godisnji-financijski-izvjestaj-za-2012.pdf>,
za 2014. godinu,
<http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2015/04/Izvjesce-o-poslovanju-za-2014.pdf>
6. ACI d. d., Godišnje izvješće za 2014., Zagrebačka burza,
<http://zse.hr/userdocsimages/financ/ACI-fin2014-1Y-REV-N-HR.pdf>, 2. 7. 2015.)
7. ACI d. d., O nama, <http://www.aci-marinas.com/aci/>, 2. 7. 2015.
8. Hrvatski sabor, Zakon. hr, pročišćeni tekstovi zakona, Zakon o računovodstvu
<http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> , 29. 5. 2015.

POPIS KRATICA

ACI d. d. – Adriatic Croatia International Club

MSFI – Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

HSFI – Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

d. d. – Dioničko društvo

BDP – bruto domaći proizvod

dr. – drugi

npr. – na primjer

POPIS TABLICA

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti.....	17
Tablica 2. Pokazatelji ekonomičnosti.....	18
Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti.....	19
Tablica 4. Pokazatelji investiranja.....	20
Tablica 5. Osnovni podatci o poduzeću ACI d. d.....	21
Tablica 6.: Presjeci bilanci za razdoblje od 2010. do 2015. godine.....	23
Tablica 7.: Presjeci računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2010. do 2015. godine.....	26
Tablica 8.: Presjeci izvještaja o novčanom toku za razdoblje od 2010. do 2015. godine.....	28
Tablica 9.: Horizontalna analiza poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. godine.....	30
Tablica 10.: Horizontalna analiza poduzeća ACI d. d. za razdoblje od 2010. do 2015. godine...	32
Tablica 11.: Vertikalna analiza bilance poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010. do 2015. godine.....	35
Tablica 12.: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća ACI d. d. u razdoblju od 2010 do 2015. godine.....	37
Tablica 13.: Pokazatelji aktivnosti poduzeća ACI d. d.....	38
Tablica 14.: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća ACI d. d.....	40
Tablica 15.: Pokazatelji profitabilnosti poduzeća ACI d. d.....	41
Tablica 16.: Pokazatelj investiranja poduzeća ACI d. d.....	42

POPIS SLIKA

Slika 1: Korisnici financijskih izvještaja i ostalih računovodstvenih informacija.....	7
Slika 2. Temeljne skupine pokazatelja analize financijskih izvještaja.....	16
Slika 3.: Logo poduzeća ACI d. d.	22